

L'Hospital d'Olot i Comarcal de la Garrotxa

L'hospital del bosc

L'Hospital d'Olot i Comarcal de la Garrotxa, inaugurat el 2014 a partir d'un projecte de Ramon Sanabria i Lúdia Planas, no només és un equipament modern, funcional i integrat en l'entorn, sinó que permet desenvolupar projectes que reverteixen en el medi mateix i en el benefici de les persones usuàries, també des d'una vessant pedagògica. Arquitectura, paisatge i salut conflueixen així d'una manera virtuosa i exemplar.

Text i fotos > **FERRAN CAMPILLO I LÓPEZ**, pediatre i professor de la UOC

La Fundació Hospital d'Olot i Comarcal de la Garrotxa enfonsa les seves arrels en una activitat sanitària que comença fa més de set-cents anys. Tanmateix, l'edifici que n'acull l'assistència mèdica actual tot just arriba a l'adolescència. Es tracta d'una infraestructura de més de vint-i-set mil metres quadrats de superfície organitzada en un gran bloc longitudinal de formigó i grans finestral amb quatre braços perpendiculars que faciliten l'accés a patis interiors, on la llum natural és

gairebé omnipresent. Contrasta amb els hospitals construïts al segle xx, habitualment estrets i amb moltes plantes, i s'integra en el mateix pla del terreny, amb només tres plantes que són accessibles des de l'exterior segons el pendent del carrer. D'ençà que es va acabar de construir, l'any 2013, i que es va posar en marxa el 2014, ha rebut nombrosos premis d'arquitectura i disseny, però l'hospital de la comarca dels volcans va més enllà.

A escassos metres de l'entrada principal hi ha el bosc del turó dels Tres

Roures, una roureda de roure pèrol, que actualment són molt escasses a Catalunya. Tradicionalment n'hi havia hagut a zones planeres i fons de valls de la comarca, però la transformació d'aquestes terres en zones urbanes i conreus quasi les ha fet desaparèixer. Passejant-hi és fàcil trobar-hi aurons, galzerans o el·lèbors, i sentir el cant de mallerengues, tords o tallarols, o rebre una visita agosarada d'algun pit-roig. Esquirols o ratolins de bosc s'alimenten de les glans que hi troben, i no és estrany trobar el rastre de talps o altres

>> Una natura bucòlica és a tocar de l'hospital.

Des del novembre de 2020, cada nadó que neix a l'hospital comarcal rep un plançó d'una espècie autòctona de la Garrotxa, que la família planta en una àrea de prop del bosc

mamífers. Salamandres o granotes poden fer acte de presència a la nit, on impera l'udol del gamarús o les caceres de mosquits i arnes dels ratpenats forestals.

El bosc del turó dels Tres Roures, o «el bosquet», com el solem anomenar afectuosament des de l'hospital, ocupa un espai reduït als terrenys adjacents, però acull una bona mostra de biodiversitat. Recentment, una investigació conjunta entre la Universitat Oberta de Catalunya (UOC) i la Unitat de Salut Mediambiental Pediàtrica (PEHSU) del mateix hospital ha evidenciat una riquesa d'espècies d'aus semblant a la que s'observa en un entorn tan emblemàtic com la fageda d'en Jordà, al bell mig del Parc Natural de la Zona Volcànica de la Garrotxa.

La natura que cura

De fet, és aquest espai que acull el programa «Bosc per la salut: un nadó, un arbre», un projecte de prescripció de natura que pretén fomentar-hi el contacte per aportar beneficis a la salut i al benestar de la infància i l'adolescència amb l'adquisició d'uns hàbits i estils de vida saludables. És una campanya de la PEHSU de l'Equip Pediàtric Territorial de la Garrotxa inclosa en el projecte «Simbiosi: boscos que cuiden els pacients, pacients que cuiden el bosc», impulsada per l'Agrupació Naturalista i Ecologista de la Garrotxa, i amb el suport del Parc Natural de la Zona Volcànica de la Garrotxa, Forestal Catalana i la mateixa Fundació Hospital d'Olot i Comarcal de la Garrotxa, que ha rebut el suport del Departament d'Acció Climàtica, Alimentació i Agenda Rural de la Generalitat de Catalunya.

Des del novembre de 2020, cada nadó que neix a l'hospital comarcal rep un plançó d'una espècie autòctona de la Garrotxa, que la família planta en una àrea a prop del bosc, a tocar de l'entrada principal del nostre centre, a més d'un diploma acreditatiu. Durant l'any s'organitzen dues plantades comunitàries, una a la primavera i una altra a la tardor, en què es convoquen totes les famílies per gaudir d'un dia

festiu i de vincle amb el medi natural. Des d'aleshores s'han plantat més de tres-cents «arbres germans» d'espècies autòctones entorn del centre hospitalari, cadascun identificat amb el nom de l'infant perquè la família el pugui visitar i observar com creix. La iniciativa compta amb la implicació d'agents comunitaris diversos: alumnes i professorat de formació professional de jardineria i agricultura de l'Institut La Garrotxa i de l'Escola d'Art d'Olot, i treballadors amb diversitat funcional de La Fageda, entre d'altres. També hi han participat altres serveis de l'hospital, com el de rehabilitació, on pacients amb problemes de comunicació en seguiment per logopèdia ja poden gaudir d'entrades accessibles per fer activitats al bosc, cosa que contribueix a mantenir aquest espai natural amb la cura dels plançons o la instal·lació de caixes niu. Sense la participació multidisciplinària, alegre i generosa de tants actors de la comunitat, no seria possible un projecte com aquest.

Aquesta acció pretén millorar l'entorn i la biodiversitat de l'hospital a través de la plantació d'arbres i arbustos, especialment a indrets que han quedat malmesos per espècies invasores com ara la papallona del boix o les robínies, i sensibilitzar sobre la importància de la salut dels ecosistemes per a la salut humana, alhora que fomenta hàbits saludables com l'activitat física a l'aire lliure i la socialització de les famílies. També contribueix a captar CO₂ i a disminuir l'efecte d'hivernacle local com a estratègia mitigadora del canvi climàtic, però també representa una illa verda que millora la resiliència contra les onades de calor.

Durant l'any acull visites escolars d'alumnes de diversos centres educatius de la comarca, que hi aprenen la importància dels determinants de la salut que són fora de l'àmbit sanitari, com ara els hàbits, la mobilitat, la contaminació atmosfèrica, el tabaquisme o l'activitat física en contacte amb la natura.

Els seus corriols el comuniquen amb els barris del voltant, i l'han con-

>> Grans finestrals oberts a la natura.

vertit en un indret apreciat per veïns i visitants que destaca per la calma. Els esforços per restaurar senders històrics per enllaçar l'hospital amb la llera de la riera de Riudaura i crear un corredor biològic entre aquests dos espais que contribuiria a la conservació d'aquesta biodiversitat contrasta amb alguns projectes paral·lels en marxa, com la construcció d'una infraestructura viària o la urbanització de tota la rodalia del centre sanitari, actualment agrícola i envoltada d'una zona natural protegida pel parc natural. I és que aquest petit racó és un espai de salut, i si el conservem, continuarà tenint cura de nosaltres al centre sanitari de referència de la Garrotxa, l'hospital del bosc.

Pacients amb problemes de comunicació en seguiment per logopèdia ja poden fer activitats al bosc, com ara tenir cura dels plançons o instal·lar caixes niu